

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Erhvervsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Mulig tilsidesættelse af reglerne om aktindsigt mv.

1. Jeg er i forbindelse med en generel undersøgelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsbehandlingstider i sager om aktindsigt blevet opmærksom på en problemstilling vedrørende bl.a. forsyningsselskabers efterlevelse af reglerne om aktindsigt.

8. juni 2020

Jeg sender på den baggrund en kopi af Miljø- og Fødevareklagenævnets udtalelse til mig af 14. november 2019 med henblik på, at ministeriet kan forholde sig til det oplyste om den anførte problemstilling, jf. nærmere nedenfor i pkt. 4.

Dok.nr. 19/03816-7/MV
Bedes oplyst ved
henvendelse

+ bilag

2. I forbindelse med den nævnte generelle undersøgelse havde ombudsmanden – på baggrund af en konkret klagesag – bedt Miljø- og Fødevareklagenævnet om at oplyse, om det forekommer, at nævnet ved behandlingen af klager over f.eks. forsyningsselskabers afgørelser om aktindsigt ikke er i besiddelse af de dokumenter eller dele af dokumenter, som en aktindsigtssag handler om, og i givet fald oplyse om baggrunden herfor.

**Folketingets
Ombudsmand**
Gammeltorv 22
1457 København K
33 13 25 12
www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

I udtalelsen af 14. november 2019 har Miljø- og Fødevareklagenævnet anført bl.a. følgende:

Personlig henvendelse:
Man.-fre. 10-14
Telefontid:
Man.-tors. 9-16
Fre. 9-15

"4. Behandling af aktindsigtssager

4.1. Manglende fremsendelse af dokumenter til nævnet

...

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan (...) oplyse, at nævnet i nogle tilfælde ikke har været i besiddelse af de dokumenter eller dele af dokumenter, som en klagesag om aktindsigt har omhandlet.

...

En (...) årsag til, at nævnet har truffet afgørelse uden at være i besiddelse af de undtagne oplysninger, har været, at førsteinstansen har

nægtet at videresende oplysningerne til nævnet. Denne problemstilling er særligt forekommet i relation til sager om klager over forsyningsselskabers afgørelser om aktindsigt. Pr. 30. september 2019 udgjorde andelen af klager over forsyningsselskabers afgørelser om aktindsigt 9 ud af 23 sager svarende til 39 % af nævnets portefølje af verserende aktindsigtsklagesager.

Som eksempel kan nævnes Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsnr. 18/07822, hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet den 18. januar 2019 i forbindelse med nævnets behandling af en klage over aktindsigt anmodede Guldborgsund Forsyning A/S om at fremsende dokumenter undtaget fra aktindsigt. Forsyningsselskabet meddelte den 23. januar 2019, at selskabet ikke agtede at imødekomme nævnets anmodning, hvorfor de undtagne dokumenter ikke ville blive fremsendt. Miljø- og Fødevareklagenævnets formand besvarede samme dag henvendelsen og henviste til, at førsteinstansen er forpligtet til at fremsende sagen og dens dokumenter til klageinstansen. Forsyningsselskabet fastholdt den 24. januar 2019, at selskabet ikke agtede at fremsende sagens dokumenter. Dette var bl.a. begrundet i en risikovurdering foretaget af selskabet, hvor selskabet vurderede, at videresendelse ville være forbundet med en risiko for utilsigtet udlevering af oplysningerne. Miljø- og Fødevareklagenævnet så sig herefter nødsaget til at træffe afgørelse på det foreliggende grundlag. Sagen blev hjemvist til fornyet behandling ved forsyningsselskabet.

Et andet eksempel er sagsnr. NMK-810-00236, hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet i forbindelse med sagens behandling forsøgte at indhente undtagne dokumenter fra Vordingborg Forsyning A/S. Forsyningsselskabet efterkom ikke nævnets anmodning, men gjorde i stedet dokumenterne tilgængelige for nævnet via et elektronisk datarum. Nævnet havde imidlertid ikke mulighed for at downloade dokumenterne herfra, men havde alene 'kiggeadgang'. Nævnet gjorde i forbindelse med sagens behandling forsyningsselskabet opmærksom på, at førsteinstansen har pligt til at fremsende sagens dokumenter til nævnet, og at nævnet er forpligtet til at journalisere dokumenter, der har betydning for sagen, jf. offentlighedslovens § 15. Det er således ikke tilstrækkeligt at give 'kiggeadgang'. Forsyningsselskabet fremsendte aldrig de omhandlede dokumenter. Miljø- og Fødevareklagenævnet kunne dog på baggrund af 'kiggeadgangen' konstatere, at en del af dokumenterne indeholdt oplysninger omfattet af miljøoplysningslovens § 3. Miljø- og Fødevareklagenævnet ophævede derfor forsyningsselskabets afgørelse og hjemviste sagen til fornyet behandling, idet forsyningsselskabet bl.a. havde truffet afgørelse på forkert retsgrundlag."

3. Ombudsmanden havde i forbindelse med den generelle undersøgelse derudover bedt Miljø- og Fødevarerklagenævnet om at redegøre for, hvordan nævnet håndterer eventuelle tilfælde, hvor f.eks. et forsyningsselskab ikke umiddelbart efterlever en afgørelse om aktindsigt, som nævnet har truffet som klageinstans.

Hertil har Miljø- og Fødevarerklagenævnet i udtalelsen af 14. november 2019 anført bl.a. følgende:

"4.2. Manglende efterlevelse af nævnets afgørelser

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har oplevet, at særligt forsyningsselskaber i nogle tilfælde har valgt ikke at efterleve nævnets endelige afgørelse.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan henvise til en række afgørelser [notehenvisning udeladt; min bemærkning], hvor nævnet har ophævet et forsyningsselskabs afgørelse om aktindsigt og hjemvist sagen til fornyet behandling, hvorefter nævnet har modtaget nye klager over forsyningsselskabets sagsbehandlingstid i forbindelse med den fornyede behandling. Dette har særligt været i tilfælde, hvor forsyningsselskabet har truffet en afgørelse om generelt afslag på at imødekomme anmodninger om aktindsigt, og hvor forsyningsselskabet har besluttet generelt ikke at besvare henvendelser fra en konkret borger. Forsyningsselskabet har efterfølgende ikke efterkommet nævnets afgørelser om at behandle sagerne på ny med henblik på at tage konkret stilling til de pågældende aktindsigtsanmodninger. I forbindelse med klagerne over sagsbehandlingstid har forsyningsselskabet henvist til de oprindelige generelle afslag på aktindsigt som begrundelse for, at sagerne fortsat ikke er behandlet.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i disse tilfælde vurderet, at der var tale om sådanne særlige situationer, hvor nævnet undtagelsesvis kunne træffe en førsteinstansafgørelse om aktindsigt, jf. offentlighedslovens § 39, stk. 2, 3. pkt. Nævnet har som begrundelse herfor bl.a. anført, at forsyningsselskabets afvisning af at træffe en afgørelse om aktindsigt med henvisning til klagers opførsel hverken er en tilstrækkelig begrundelse eller et sagligt hensyn ved vurderingen af, om der kan meddeles aktindsigt. Det fremgår videre af enkelte afgørelser, at det er nævnets opfattelse, at forsyningsselskabet i disse situationer har udøvet magtfordrejning.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker i den forbindelse, at nævnet anser sig for nødsaget til at træffe en førsteinstansafgørelse om aktindsigt i sager, hvor et forsyningsselskab har en klar pligt til at træffe en konkret afgørelse, og hvor dette ikke er sket. Dette særligt henset til, at

anmoder herved reelt fratages muligheden for at få prøvet sagen ved to instanser.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker derudover, at nævnet ikke i øvrigt har muligheder for at håndhæve nævnets egne afgørelser.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at det kan udgøre et problem, at der ikke føres tilsyn med forsyningsselskaber, som er 100 pct. kommunalt ejede, men som er etableret på privatretligt grundlag, og som netop derfor ikke omfattes af Ankestyrelsens almindelige tilsyn med kommunerne.

Forsyningsselskabernes manglende overholdelse af reglerne om aktindsigt kan udover manglende viden om lovgivningen muligvis skyldes, at en række af forsyningsselskaberne netop ikke betragter sig som offentlige myndigheder. Manglen på en tilsynsmyndighed for forsyningsselskaberne gør, at det i disse situationer ikke er muligt at gribe ind over for selskaberne. Dette betyder muligvis, at forsyningsselskaberne heller ikke har et incitament til rent faktisk at gøre noget ved den manglende iagttagelse af lovgivningen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har derfor i en række tilfælde sendt afgørelser i kopi til den relevante sektormyndighed, herunder anført i afgørelsen, at sektormyndigheden på området modtager afgørelsen til orientering, med henblik på, at denne kan udføre det almindelige sektortilsyn inden for myndighedens ressort.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har derudover i et forsøg på at sætte et større fokus på særligt forsyningsselskabers overholdelse af reglerne i miljøoplysningsloven og offentlighedsloven kontaktet vicedirektøren for sektormyndigheden for lovgivningen om organisering af vandforsynings- og spildevandsselskaber med det formål at indgå i en dialog. Det umiddelbare udspil fra sektormyndigheden har været at kontakte de relevante interesseorganisationer og ad den vej oplyse om regelsættet."

4. Jeg sender en kopi af Miljø- og Fødevareklagenævnets udtalelse af 14. november 2019 med henblik på, at Erhvervsministeriet får lejlighed til at forholde sig til, om det, som nævnet har beskrevet – jf. ovenfor under pkt. 2 og 3 – er i overensstemmelse med bl.a. reglerne om aktindsigt i miljøoplysningsloven og offentlighedsloven.

Ud over spørgsmålet om efterlevelse af de nævnte regler tilføjer jeg, at de beskrevne udfordringer – bl.a. i forhold til at modtage materiale fra særligt forsyningsselskaber – også kan have betydning for nævnets sagsbehandlingstider i klagesager om aktindsigt.

Jeg forudsætter, at Erhvervsministeriet selv vil rette henvendelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet med henblik på at få nærmere oplysninger om karakteren og omfanget af den skitserede problemstilling.

Jeg beder Erhvervsministeriet om at orientere mig om udfaldet af de overvejelser og de eventuelle tiltag, som Miljø- og Fødevareklagenævnets oplysninger giver ministeriet anledning til.

Jeg har til orientering sendt en kopi af dette brev til Miljø- og Fødevareklagenævnet og til Miljø- og Fødevareministeriet, da nævnet er den øverste administrative klageinstans for afgørelser på ministeriets område. Jeg har også til orientering sendt en kopi af brevet til Justitsministeriet som ressortansvarlig myndighed for offentlighedsloven og til KL, da den beskrevne problemstilling vedrører bl.a. kommunale forsyningselskaber.

Med venlig hilsen

Niels Fenger

Kopi til sendes til:

Miljø- og Fødevareklagenævnet
Miljø- og Fødevareministeriet
Justitsministeriet
KL